

Opilec

Co lovec antilop, který v Africe stopoval vzácné okapi, už dávno se znavil a rozmrzen marnou honbou se uchýlil do visutého lůžka, a střídaje značné dávky chininu s kořalkou a týráním černého sluhy, zabíjel čas Browningem (míním spisovatele a nikoli revolver), pokračoval tvrdošíjný lovec dívek v jiném zeměpásu den ze dne ve své honbě neméně tuhé a bezvýsledné.

Již dlouho pronásledoval plachou slečnu, která opatrně unikala všem jeho vytrvalým nástrahám, ačkoli držel se jí trpělivě v patách, lstivě jí nadbíhal a rozvínoval veškerou svou zkušenost, smělou, cynickou a neodbytnou. Tak každodenně oba se zjevovali na zenitu města jako souhvězdí o rychlé a nevyočítatelné dráze, ona, jasně bledá hvězda, netušící, jak se zdálo, že kolem ní obíhá tento temný satelit zdánlivě chladný a vyhaslý, a on, temný satelit zdánlivě chladný a vyhaslý.

Posléze shledal, že tato neúspěšná honba, jež si vyžaduje jeho stálé osobní přítomnosti a nutí ho tak zanedbávat vlastní zaměstnání, je pro něho příliš nákladná a vyčerpávající. Jsa inženýrem, jal se konstruovati důmyslný automat: svého přesného dvojníka, jehož pohyblivé zornice spojil s mechanismem (v němž se otáčely svitky s filmovými fotografiemi toužené dámy), který ve zmatku promenád měl kontrolovati totožnost jejího zjevu a pomocí skrytého kormidla vésti panáka za slečnou, obrážející se tak hluboce a účinně v jeho věrných očích. Inženýr vypustil svůj výtvar na ulici a obrátil se zase ke své zanedbané práci spokojen myšlenkou, že již nemusí se obětovati sám. Dívka byla pronásledována bezměrně, trpělivě a oddaně, což by ji musilo přesvědčiti, dojmouti a konečně zlomiti.

– Zatím lovec antilop v Africe se uzdravil z malárie, odposílil černého sluhu, poželhal se křížem, povzdechl a v čerstvé horlivosti se pustil do nové honby za vzácným okapím. Za vzácným okapím, za stálým zjevením a sladkou múrou svých snů; nestaraje se o nižádnou jinou otázku světa, nedbaje o blaho těla a spásu duše, hledá skutečných stop jeho kopýtek ve hvězdách, pod nimiž spalo, v chladných pramenech, z nichž pilo, a mezi květy šelestivé trávy, kterou rozčesával jeho lehký krok.

– Ale inženýrovi nebylo přáno, aby dlouho kouřil v klidu své doutníky nad naléhavými plány a regulacemi, neboť panák jím konstruovaný pohříchu se ukázal náhradou naprosto nespolehlivou. Tento troup se natropil věru mnoho hloupostí, neboť přecasto se omýlil dámami podobnými pronásledované dívce, a tu dospěl inženýr názoru, že by takto mohl nenapravitelně ztratit svou věc.

Tento milovník pevné vůle posadil tedy k svému rýsovacímu stolu automat, oblékl jej do pracovního pláště a do úst mu vsunul vyhaslý doutník. Nechávejte si svou výnosnou praxi strašlivě kazit tímto nedokonalým zástupcem, počal zase neúnavně pronásledovati plachou dívku svou vlastní osobou. Tak zříme je povždy zase na zenitu města v jímavé honbě, jež, ostatně, řeknu to hned předem, byla příliš fantomatická a nevedla k ničemu.

– Zatím lovec antilop je tentokrát docela znaven svým marným lovem, neboť definitivně umírá malárií. Rodičům, žalem zdrceným, posílá fototelegraficky svou poslední podobiznu a pozdrav, a odkazuje nejlepšímu příteli své zbraně, černého sluhu i ostražitě okapí, zanechává mu tohoto dědictví s prosbou, aby s lepším zdarem pokračoval v honbě neukončené. –

V tom čase se přihodilo, že živá ulice se stala jevištěm nezvyklého výjevu. Uprostřed chodníku se ubírá řádný černochoď oděný pravou americkou módou, kráčí krokem docela tanečním, čile pleskaje podešvemi vždy v několikerém rytmickém nárazu o dlažbu. Svůj rachotivý pochod provází módni odrhovačkou, promíšenou barbarskými popěvkami, a ukazuje v širokém úsměvu všechny zuby, velké, bílé, skutečně skvoucí. Tento nějaký král Yollo nebo bůh Bibibe z Afriky, ne šílený, ó jistě ne!, snad jen trochu podnapilý, ba jistě napilý, pranic tedy se neostýchá před zdiveným davem a podupává si tu zcela vesele, jako by se nacházel na půdě Divadla rozmanitostí.

Potěšení prochazeči nechtějí mu překážeti v tanci a ochotně se před ním roztupují. Tak si razí jeho svěží veselost cestu davem lechtivě jako velká vlásnička do jakéhosi ucha Dionýsova, je-li možné, že by se mohl vyskytnouti nějaký tak pošetilý tyran, který by si učinil ucho zrovna z davu, pestrého a žvatlajícího davu, aby mu svěřoval svá nejskrýtejší tajemství. –!? – Už vidím, že jsem se hrubě zmýlil, že Dionýsovo ucho bylo naopak velikým naslouchátkem a že to byl Midas, Midas, jenž trpěl slabostí se svěřovati. V tom případě měl bych teď přirovnati velkoměstský dav k vrbě, což je úloha stylisticky nesnadná a nevděčná, ačkoliv o tom dosti přemýšlím. Mohl bych sice říci, že barevný muž třeba nazvedl mířížku kanálu a sestoupil do něho, aby se tam snad umyl, a že překvapený dav se nad ním skláněl a šelestil jako vrba nad vodou, ale přirovnání by bylo nejen nepřiléhavé, nýbrž i nemístné, protože černochovi ani nepřišlo na mysl, aby přerušil své poskakování, by se umyl. Jestliže jsem tuto zabředl do trapných rozpaků nepodařených přirovnání, je na tom především vinno slovo lechtivě, jež ve mně vybavilo nepřiměřenou představu ucha a svěřování se. Chtěl jsem vlastně říci tolik, že černochovo chování bylo sugestivnější, než lze takto krátce vysloviti.

Zanechalo v ženských myslích trochu záhadného jedu, a večer bylo zřítí, jak muži různých stavův a povolání zapadají do podzemních barů, kde se opíjeli nejzvláštějšími americkými míchaninami a dráždili si ústa kandizovaným zázvorem a aromatickými drogami, neboť je štvála divná zízeň a nová chuť.

Nešťastné souhvězdí nespátřilo tohoto výjevu, neboť se přehnalo velikým obloukem mimo, zaujato svou vlastní tajemnou drahou. Nemělo ani potřebí něčeho takového viděti – ale já také ne – zaujat vlastní tajemnou drahou – – –

Ale kdo by mne potkal na této tajemné dráze, viděl by, že se nepodobá vznešeným čarám rýsovaným v kosmu oběhy nebeských těles, že je velmi klikatá – viděl by, že jsem opilý jako sud, zvalený jako vepř, prosáklý různobarevnou kořalkou, pruhovaný a nasáklý od pat až po konec vlasů! A snad by i zaslechl – neboť cítím trapné odmítavé ticho –, že jsem mezi každým odstavcem ze sebe vydal několikeré akordy nářku... Ne, nebyl to

smích! Smýval jsem zármutek, utápěl hoře, které má nezapomenutelnou tvář; vždy vyplave na povrch – ach tak blízko – a pouští těžce, tíž nežli z vražedných rukou krev.

– Tobě, má růže, má konvalinko, tobě konvalinky a růže, pro mne je dosti dobrý bolehlav, tobě zlatou věž a hnízda holubiček, mne oprátka čeká a černých krkavců dav. –

Všemi ulicemi jsem se vlácel, jedinou ulicí jsem proběhl celou neko-
nečnost, několikrát jsem obkroužil obvod města – dlouhá, dlouhá cesta,
než jsem doběhl na *Konec všeho*. Ustrašený chodec zrychlil krok a ohlédl se
úkosem, ztrácejí se na obzoru: – Kam se řítíš, poutníku, kam letíš, ty
splášený koni, ty chromý havrane, blázne či k čemu tě mám přirovnati?!
– Třebaže tak divě se šrve a chvěje v jakési zimnici, nezdá se lovcem anti-
lop; ačkoli se zdá, jako by byl bez ducha, nebude to automat, a jestliže
breptá a nohy mu divně cvakají, a vyhlíží-li černě, nepodobá se veselému
černochovi. Kterému peklu jde se svěřiti? Počkejte, ten něco provede! – Ale
tu již třásl jsem se na okraji skály jako osikový keř, planul mezi brázdami,
hnal se silnicí jako zdvižený prach před bouří, odpočíval jsem na plotech
a zase jsem zahájil svůj strašlivý běh. Padl jsem na pustých rumištích jako
hromada mrvy, na mne házeli popel, rez a střepy, po mně bloudil zdivoče-
lý pes, ale já jsem se nepohnul, neboť v mém srdci se rozvíjel trýznivý film.
Žebrák otřel mi uplakané oči pavučinou, ale já jsem se vytrhl bez poděko-
vání z jeho soucitných rukou a zase jsem zahájil svůj strašlivý běh, neboť
v mém srdci se rozvíjel trýznivý film.

– A nyní pozoruj, cizince, mou cestu, zda plynu jako voda, letím jako
pták, vznáším se jako květný pel v červnu, jestli jdu... jako ta oblaka...
tam v dáli. Jsem opilý jako sud, nasáklý kořalkou od pat až po konec vla-
sův a zvalený jako vepř. Vždyť nevím, když upadnu, kde je dole, kde na-
hoře, na kterou stranu mám vstáti; obě jsou stejně temné. To můj stín: tak
se mstí na mně můj nenávistný stín. Kluše vedle mne a přebíhá z boku na
bok jako hodný pejsek, až kdesi vzadu slídívě se skrčí, číhá a náhle vysko-
čí jako dravec, srazí mne k zemi a poraženého vyválí v blátě a pak ještě na-
vrch si na mne sedne, abych nemohl vstáti. Tak se mstí na mně, ačkoli by
beze mne nemohl býti živ.

– A vám, metařové, vzdávám svou čest. Jestliže jste se opřeli o svoje
košťata a škrabáky a zpod svaštěných čel pozorujete nedobrovolného her-
ce, jenž za chladného svítání svými skoky dramaticky a velmi přístupně
předvádí vám výjev z lidského života, vím, že jste důstojným publikem. Vy
neodsuzujete, ani nechcete se smáti; vám temný výstup opilcův vyjadřuje
formou blízkou a srozumitelnou lidský smutek i neštěstí. Také já – ze své
strany – ctím vaše chmurné pochopení. Vidíte, že před vámi netajím niče-
ho ze svých grimas a zmítání, že vám se poddávám cele a v důvěře. A ty,
starče nejstarší mezi nimi, přilož ruku na štítek čepice k vzájemnému po-
zdravu! Snad tě zítra uvidím zase já, jak se budeš potáceti a mručeti, budu
tě rovněž tak vážně nazíratí, opilého již před večerem.

– A ty, sedmikrásko, přestaň vyčítati! Stavíš-li přede mne svou ne-
smírnou čistotu a bělost, tak vyzývavě, tak vypínavě, věz, že mne tvá pýcha
odrazuje. A jasně stříbrný zvonek jitřní mše, který tě tak andělsky roze-
chvívá, mne ostře bodá a řeže jako resekční pilka. Odejdi raději, přestaň
mne trápiti; vždyť víš, že tam nenáležím, že k sobě nenáležíme. Vidíš pře-
ce, že se nepodobám oněm mučedníkům ozářeným sty svícemi, vztyčeným
na svých sloupech, neboť se neudržím ani na podstavci země, a tolik svět-
la by mi uškodilo.

... Ještě se ohlédni, než odejdeš, a povšimni si, že tamto na křižovat-
ce stanul sám ďábel ve vlastní osobě, který si časně přivstal, a pohlíží na
mne okem nespokojeným, že jsem ještě na živu.